

THUIS

Inspiratie Café #9

Mede mogelijk gemaakt door
Jongerennetwerk-Samen met de Jeugd
Innovatienetwerk Jeugd
Regio Hart van Brabant

11 juni 2019

Infographic omslag **Melanie Hendriks**
Fotografie **Lieke van den Oord**
Tekst **Evelyn Dekker, Ramatu Kanu & Eva Saeboe**
Onder begeleiding van **Eva Saeboe**

“Oost, west, thuis best”

... is een oud spreekwoord en wil zeggen: waar je ook bent, **thuis** voel je je op je best. Voor kinderen en jongeren is het bieden van een veilig, vertrouwd en warm thuis van primair belang en cruciaal voor het welbevinden. Toch wonen in Nederland 42.655 kinderen en jongeren niet thuis in hun eigen gezin. Bij deze kinderen en jongeren wordt het thuis zo onveilig, dat ze hier niet meer kunnen wonen.

“Hoe kan dit?”, vroegen wij ons af.

Wij zijn Astrid, Aaron, Evelyn, Ramatu en Sjoerd, vijf jongeren uit het Jongeren netwerk-Samen met de Jeugd. Onder begeleiding van Eva Saeboe, aanjager jongerenparticipatie in de regio Hart van Brabant, hebben wij onderzocht wat een thuis voor jongeren in de regio Hart van Brabant betekent. Ook hebben we aan jongeren gevraagd wat er volgens hen voor nodig is om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken.

In dit verslag leest u de ervaringen en ideeën van jongeren uit de regio Hart van Brabant.

Wij wensen u veel leesplezier,

Astrid, Aaron, Evelyn, Ramatu en Sjoerd.
Juni 2019

Inhoud

Inhoud	4
Wat is de aanleiding?	5
Wat hebben we gedaan?	6
Wat vertellen jongeren?	10
1. Het beeld van jongeren over een thuis	10
2. Ideeën over hoe een (tijdelijk) verblijf een thuis wordt	11
Aankomst	11
Verblijf	13
Vertrek	13
Jongeren-Advies	15
Community met leeftijdsgenoten	15
Bijlage	16
Bijlage 1: De thuismatrix	16
Bijlage 2: De warmte meter	16
Bijlage 3: In dialoog over thuis	16

Wat is de aanleiding?

Sinds 2016 is het Jongeren netwerk-Samen met de Jeugd de aanjager van jongerenparticipatie in de regio Hart van Brabant. Jongerenparticipatie gaat hierbij over inspraak (ik kan mijn mening geven), invloed (mijn mening wordt serieus genomen) en initiatief (ik kan een activiteit organiseren én uitvoeren) in het huidige en toekomstige jeugd(hulp)beleid. Aan de ene kant vragen wij aandacht voor het recht op participatie van jongeren. Aan de andere kant verankeren wij dit in onze acties om jongerenparticipatie zo veel mogelijk voor te leven. Het Inspiratie Café is een voorbeeld van zo'n actie.

De aanleiding voor het Inspiratie Café over **thuis** is ontstaan met de komst van de nieuwe koers jeugdhulp. Eind 2017 presenteerden de negen regio Hart van Brabant-gemeenten Tilburg, Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Waalwijk, Heusden, Dongen, Gilze, Rijen en Loon op Zand deze nieuwe koers genaamd 'Samen met de Jeugd'. Hierin wordt geschetst hoe de regionale jeugdhulp er vanaf 2018 uit zou moeten zien. De ambitie is om te denken vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en hun ouders. De koers zet hierbij in op optimale ontwikkelingskansen. Bij alles wordt de vraag gesteld: "Wordt het kind hier gelukkiger van?". De volgende stap is een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Eén van de thema's in dit programma is '*Wonen doe je thuis*'.

Begin 2019 besloten wij als Jongeren netwerk bij te willen dragen aan het gezamenlijke uitvoeringsprogramma. Want enkel door het aan jongeren zelf te vragen, weten volwassenen of de bedachte hulp en beleidsregels ook daadwerkelijk aansluiten. Jongerenparticipatie is hiermee een middel om het beleid inclusief en effectiever te maken en daarbij een mogelijkheid om ons persoonlijk te kunnen ontwikkelen.

In de afgelopen maanden hebben wij, Astrid, Aaron, Evelyn, Ramatu en Sjoerd, ons daarom verdiept in de betekenis van een **thuis** voor kinderen en jongeren op het moment dat zij (*vaak noodgedwongen*) uit hun ouderlijk huis worden geplaatst.

Dit leidde tot de volgende vragen:

Wat maakt een huis -de plek waar je woont, eet en slaapt- een thuis?

En wat als dat huis (even) niet meer je thuis is?

Je (tijdelijk) niet thuis woont en ergens anders verblijft.

Wat is er dan nodig om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

Wat hebben we gedaan?

Op dinsdag 11 juni 2019 hebben wij een Inspiratie Café georganiseerd in de Bibliotheek LocHal, Tilburg. Dit is een werkwijze van het Jongeren-netwerk-Samen met de Jeugd en omvat de pizza-brainstormsessie georganiseerd dóór en vóór jongeren. Tijdens deze sessie wordt sámen met jongeren gegeten (pizza), nagedacht en gesproken over actuele jeugd-vraagstukken. Het biedt jongeren hiermee een platform om zichtbaar te maken en verdieping te geven aan wat het betekent om in deze tijd jongere te zijn: Wat maakt hen gelukkig? Waar liggen hun zorgen? En wat voor ideeën hebben zij tot verbeteringen en vernieuwingen?

Drie maal per jaar wordt er een Inspiratie Café georganiseerd samen mét jongeren. Uitgangspunt is dat jongeren, met ondersteuning van de aanjagers, zelf de regie hebben over alle onderdelen van de activiteit: van oriëntatie, ontwerp, uitvoering tot aan de evaluatie. In iedere editie staat telkens een nieuw thema centraal, gekozen door de jongeren zelf. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies, en dragen zo bij aan hun eigen leefomgeving.

Inmiddels zijn er negen Inspiratie Cafés georganiseerd met meer dan 230 betrokken jongeren over thema's als Gamen, Depressie, Prestatiedruk, Diversiteit, Gezamenlijk talent, Geluk, Ervaringskennis, HBO Prestatiedruk en de laatste Thuis.

Ter voorbereiding van het Inspiratie Café zijn we in gesprek gegaan met verschillende partijen werkzaam in de jeugdhulp. We hebben in twee maanden tijd gesproken met:

- Een beleidsmaker van de gemeente Tilburg;
- De jongerenraad van Sterk Huis;
- Een raadsonderzoeker van de Raad voor de Kinderbescherming;
- Een gezinsvoogd van Jeugdbescherming Brabant;
- De jongerenraad van RIBW Brabant;
- Een clustermanager van Sterk Huis;
- Een pedagogisch medewerker crisisopvang van Sterk Huis;
- Een pleegzorgwerper van Sterk Huis;
- Een pleegkind.

Wat ons met name opviel tijdens deze gesprekken met volwassenen was dat er heel veel mensen betrokken zijn als een kind uit huis geplaatst wordt. Vaak is er voor de uithuisplaatsing al heel veel gebeurd, vergaderd, hulp ingezet. Het zijn vaak hele dikke dossiers die er geschreven zijn. Toch heeft al die goedbedoelde voorgeschiedenis niet kunnen voorkomen dat de uithuisplaatsingen noodzakelijk wordt gevonden. De uithuisplaatsing komt zeker niet zomaar uit de lucht vallen, het heeft een behoorlijke aanlooptijd.

Daarnaast viel het ons op dat het vaak kleine dingen zijn die ertoe kunnen leiden dat jongeren zich sneller thuis voelen. Bijvoorbeeld een kop thee bij ontvangst, het gevoel krijgen dat je echt gehoord wordt (oprechte interesse) maar ook het zelf inrichten van je kamer kan al een bijdrage aan het leveren van een "thuisgevoel".

Ook kwam in de gesprekken vaak terug dat er in veel gevallen nog veel volgens het boekje gehandeld wordt, in plaats van echt kijken en bespreken met de jongere wat die fijn vindt. Veel van de

hulpverleners wilden dit zelf ook wel anders zien, maar gaven aan dat dit met name door tijdsdruk vaak lastig is. Door het vele rapporteren is er minder tijd over om de beste zorg te bieden aan de jongeren.

Het meest indrukwekkende gesprek was een dat met een jongvolwassene (27 jaar), die op elfjarige leeftijd uit huis werd geplaatst. Hij vertelde dat hij op achttien plekken heeft gewoond en zeventien keer is verhuisd. Deze plekken waren onder andere een Blijf van m'n Lijfhuis en verschillende crisisgroepen en pleeggezinnen. Door alle verhuizingen heeft hij gewoond in Eindhoven, Hilversum, Oostelbeers, Hilvarenbeek en Tilburg.

Hieronder kunt u meelesen met drie fragmenten uit het gesprek:

Hoe was het voor jou om zo vaak te moeten verhuizen?

"Het brak continue mijn leefwereld. Zodra ik mij ook maar ergens aan begon te hechten, moest ik het alweer loslaten. Het heeft veel invloed gehad om op mijn vertrouwen in de mens. Het zorgde ervoor dat ik mezelf nog meer afsloot. Bijvoorbeeld toen ik twaalf was stond mijn moeder aan mijn bed en vertelde zij mij dat ik de volgende ochtend zou worden

Waar voelde je je het meest thuis?

"Op de plekken waar ik heb gewoond heb ik mij nooit thuis gevoeld. Het leek net alsof ik met computers te maken had, ik was een nummer en werd letterlijk bij mijn BSN-nummer genoemd. Die ken ik om deze reden ook uit mijn hoofd. Ik voelde me vooral thuis bij mezelf, in mijn eigen

Welk advies heb je voor de jeugdhulp?

"Menselijkheid toelaten waar mogelijk, dat heb ik heel erg gemist. Een stukje liefde, een stukje aandacht, een stukje interesse."

Doelgroep

Tijdens het Inspiratie Café waren jongeren tussen zestien tot en met zevenentwintig jaar welkom die hun ervaringen met en ideeën over "*een huis dat niet als je thuis voelt*", wilden delen.

De kracht van het Inspiratie Café zit 'm grotendeels in de universele, open, betrokken en gelijkwaardige benaderingswijze. Er is daarom bewust gekozen om de uitnodiging niet te adresseren aan jongeren met een ervaring "in de jeugdhulp" of "met uithuisgeplaatst worden". Door jongeren met verschillende ervaringen in eenzelfde groep te laten deelnemen en vanuit het mens-zijn het dialoog aan te gaan, inspireren wij elkaar tot het creëren van zowel aanvullende als vernieuwende ideeën.

De uitnodiging is via-via en via social media verspreid. Daarnaast hebben wij netwerken en organisaties als Gemeente Tilburg, Bibliotheek Midden-Brabant, ContourdeTwern, Jongerenpunt Midden-Brabant, Innovatienetwerk Jeugd, Samenwerkende Jeugdzorg Specialisten Brabant, Sterk Huis, RIBW Brabant, Amarant en GGZ Breburg aangeschreven met het verzoek de uitnodiging te verspreiden onder jongeren.

Aan de brainstormsessie hebben uiteindelijk zevenentwintig jongeren deelgenomen in de leeftijd van 16 tot en met 27 jaar. Van deze zevenentwintig jongeren waren er zeventien vrouw en tien man. Momenteel maken veertien jongeren gebruik van jeugdhulp met verblijf en werken vier jongeren in de jeugdhulpverlening. De overige negen jongeren hebben geen ervaring met jeugdhulp.

Het programma

17:00-17:15	Inloop met de eerste associatie op "THUIS"
17:30-17:45	Verwelkoming en inleiding
17:45-18:15	Ervaringsverhaal en nabespreking
18:15-18:45	Ons beeld van een thuis
18:45-19:00	Pauze
19:00-20:20	Onze ideeën over een thuis
20:20-20:30	Afsluiting

De avond was bedoeld om antwoord te krijgen op de vragen:

1. Wat maakt een huis, de plek waar je woont, eet en slaapt, jouw thuis?
2. Wat is er nodig om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

In het programma is dit terug te zien in de tweedeling. Zo werd de eerste vraag uitgediept vóór de pauze en de tweede vraag ná de pauze.

Werkvormen

Voor iedere werkvorm geldt de voorwaarde dat zowel jongeren met ervaring in de jeugdhulp, als zonder ervaring in de jeugdhulp, geïnspireerd worden tot actief mee-denken, praten en doen. In onze vraagstelling was daarom gekozen voor woorden waaraan iedere jongeren zich kon relateren. Zo konden, afhankelijk van de ervaring van jongeren, de woorden "tijdelijk huis" aan de ene kant doen denken aan een *vrijwillig* tijdelijk verblijf, zoals een vakantie, een kamp of een stage in een buitenland. Aan de andere kon het de herinnering oproepen aan een *noodgedwongen* tijdelijk verblijf wegens een onveilige (thuis)situatie. Deze jongeren zijn dan verbleven in een pleeggezin, in een gezinshuis, of op een woon-/behandelgroep gewoond.

Tijdens het Inspiratie Café zijn acht werkvormen gebruikt: een nulmeting, een quiz, line-ups, groepsregels, ervaringsverhalen, de thuismatrix, de warmtemeter en de dialoog. Hierbij geven de thuismatrix en de warmtemeter inzicht in wat een thuis betekent voor jongeren. De dialoog gaf vervolgens verdieping aan wat er nodig is om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken.

Bij de thuismatrix is gevraagd aan de jongeren om hun ervaringen met een thuis als een reis te zien: van aankomst naar verblijf tot aan je vertrek. Hieraan werd verdieping gegeven door naar de drie momenten te kijken vanuit een fysiek en een gevoelsmatig oogpunt.

Na het invullen van de thuismatrix is samen een rangschikking op aantallen gemaakt van alle antwoorden (post-its). Dit werd de warmtemeter genoemd (zoals een thermometer). Hieraan was te zien wat jongeren de meest belangrijke elementen vinden voor het maken van een thuis.

In het tweede gedeelte zijn we met elkaar in gesprek gegaan door middel van de dialoogmethodiek. Dit is gebaseerd op de methodiek van 'Appreciative Inquiry' (waardierend onderzoeken). Hierbij werden de dertig deelnemers verdeeld over zes groepen van vijf met ieder een gesprekleider. Iedere groep heeft hierbij verdieping gegeven aan een van de zes vlakken uit de thuismatrix, waarbij de vier stappen zijn gevolgd van Kennismaking, Ervaring delen, Dromen en Doen.

De gedeelde ervaringen en ideeën zijn vastgelegd in schriftelijke notulen, foto's, en een aftermovie. Foto's zijn terug te bekijken via www.facebook.com/samenmetdejeugd. De aftermovie is terug te vinden via <https://youtu.be/BdgA0Ahkl-E> Ondestaand zijn de gedeelde verhalen geanalyseerd om de rode draden eruit te halen.

Wat vertellen jongeren?

De ervaringen die jongeren tijdens het Inspiratie Café hebben verteld, geven een goed inzicht in wat een thuis voor hen betekent. Het merendeel van de jongeren is meerdere malen verhuisd en een aantal van hen heeft ook in een instelling of gesloten setting gewoond. Ook hebben de meeste van hen een vorm van specialistische hulp of ondersteuning gehad. Onderstaand is alle informatie verwerkt tot *het beeld van jongeren over een thuis en hun ideeën over wat een (tijdelijk) verblijf tot een thuis maakt.*

1. Het beeld van jongeren over een thuis

THUISMATRIX	Aankomst	Verblijf	Vertrek
Gevoelsmatig	Open houding Jezelf kunnen zijn Veiligheid	Jezelf kunnen zijn Je eigen plekje maken Liefde	Verdriet Niet veroordeeld worden
Fysiek	Een warme hand Een glimlach Gastvrijheid	Een knuffel Een plek van jezelf Alleen kunnen zijn	Ruimte voor mijn eigen inbreng Afscheidscadeau

Conclusie

Wij zijn ons ervan bewust dat het Inspiratie Café een momentopname is van deze groep van dertig jongeren. Vandaar dat het lastig is om een generaliseerbare conclusie te trekken. Toch waren er een aantal dingen die ons opvielen:

- Jongeren vinden bij zowel aankomst, verblijf als vertrek dat ruimte om jezelf te zijn, jezelf ontdekken en eigen inbreng te leveren erg belangrijk.
- Je kunt wel spreken over een fysieke en gevoelscomponent, maar in de praktijk zijn deze vaak met elkaar verweven.
- Jongeren associëren een thuis het meest met het verblijf (64 post-its) en het minst met aankomst (23 post-its) en vertrek (8 post-its).

2. Ideeën over hoe een (tijdelijk) verblijf een thuis wordt

Aankomst

Ramatu (gevoelsmatig)

Mijn groepje bestond uit een jongere van Amaran, haar begeleidster en een student van Avans. Wat ik fijn vond aan het groepje was dat iedereen open stond om zijn verhaal te delen. Er werd ook echt goed naar elkaar geluisterd maar er werden ook vragen gesteld bij onduidelijkheden. Wij kwamen eigenlijk al snel tot de conclusie dat we allemaal op onze eigen manier toch wel hetzelfde voor ogen hadden. Bijvoorbeeld dat de jongere echt centraal moet staan, zij/hij gehoord, gezien en gerespecteerd wordt en er ook echt de tijd genomen wordt om de jongeren te leren kennen. Een van de momenten die mij heel erg bij is gebleven was dat de jongere van amaran in het begin echt wel wat moeite had met het delen van haar verhaal maar naarmate zij zich comfortabeler begon te voelen werd ze meer open en begon ze ook dingen uit zichzelf te vertellen. Dit vond ik heel mooi om te zien omdat je zo ook die kleine persoonlijke ontwikkelingen mag meemaken en dat is super tof!

Evelyn (fysiek)

Het groepje dat ik mocht begeleiden bestond uit een beleidsmedewerker, twee meisjes die op dit moment in de jeugdzorg wonen en een jongen die in een pleeggezin heeft gewoond en nu zelfstandig woont. Dit vond ik een bijzondere en fijne samenstelling omdat het heel divers was en we hierdoor veel verschillende perspectieven hadden binnen de groep. Ook was iedereen erg nieuwsgierig naar de ervaringen en de meningen van de ander. Dit zorgde voor een vertrouwelijke sfeer waar veel gedeeld kon worden. Wel vond ik het spannend omdat ik nog niet vaak een gesprek geleid had, maar door de fijne sfeer ging dit uiteindelijk heel goed. Wij hadden als onderwerp aankomst in fysieke vorm, maar we merkten al snel dat fysiek en gevoelsmatig toch veel overlap hebben. Daarom zijn we uiteindelijk toch ook op veel gevoelsmatige aspecten van de aankomst ingegaan.

In het gesprek zijn er verschillende belangrijke punten naar voren gekomen met betrekking tot de aankomst op de nieuwe woonplek. Het begrip dat hierin centraal stond was luisteren. De jongeren gaven aan dat het voor hen heel belangrijk was dat de hulpverlener goed naar hen luistert zodat er ruimte is voor hun behoeften. Zo gaf de een aan dat ze bij aankomst gelijk naar haar kamer begeleid werd en hier tot de volgende ochtend moest blijven. Dit vond ze lastig, zij had graag eerst een rondleiding gehad zodat ze wist waar ze terecht gekomen was. Een andere jongere gaf aan dat zij het juist te veel vond om gelijk een rondleiding te krijgen, omdat ze eerst even zelf tot rust wilde komen. Dit laat zien dat het voor iedereen verschillend is en dat het daarom belangrijk is om open te staan voor de behoefte van de jongere.

Daarnaast gaven de jongeren aan dat het belangrijk is om bij aankomst één op één te zitten met de begeleiding. Op deze manier kan er beter geluisterd worden naar de jongere en is er voor de jongere zelf de ruimte om rustig te wennen en vragen te stellen. Ook vertelden de jongeren dat het voor hen erg belangrijk is om vanaf het moment van aankomst al daginvulling te hebben. Ze gaven aan dat dit veel invloed heeft op hun zelfvertrouwen en op het vertrouwen dat ze hebben in het gehele traject, wanneer dit vanaf het eerste moment al opgepakt wordt.

Conclusie

Het eerste wat opviel bij het thema aankomst was dat er veel overlap zat tussen fysiek en emotioneel. Wat bij de aankomst voor de jongeren het belangrijkste was, is het gevoel om gehoord, gezien en gewaardeerd te worden. De jongeren gaven aan dat dit bereikt kan worden door bij aankomst even één op één te gaan zitten met de begeleiding, zodat je elkaar gelijk leert kennen en de jongere de ruimte heeft om vragen te stellen aan de hulpverlener. Het belangrijkste is dat er bij aankomst goed naar de jongere geluisterd wordt zodat de wensen en behoeften van de jongere gelijk duidelijk zijn.

Verblijf

Renée (gevoelsmatig)

Wat mij met name is bijgebleven is wat een meisje vertelde over het zien van haar dode planten als ze een week bij de andere ouder verbleef. En nu dus maar geen planten meer heeft omdat ze over 2 huizen verdeeld leeft. Voor mij is het bijna vanzelfsprekend dat ik planten in mijn huis heb en voor haar is het zoveel moeite om haar planten te verzorgen als zij even bij de andere ouder verblijft. Zo iets kleins, maar gevoelsmatig zo belangrijk voor een thuisgevoel.

Waar de gesprekken over dromen met name over gingen is het hebben van een ruimte waar contact gemaakt kan worden met elkaar. Het belangrijkste was daarbij het samen eten en tijd voor elkaar nemen.

Vertrek

Suzanne (gevoelsmatig)

Wat ik vooral erg bijzonder vond was de openheid van de deelnemers. Naar elkaar toe, over hun situatie. Een aantal zouden het heel fijn hebben gevonden een knuffel te krijgen bij vertrek, iemand anders wilde dit juist weer niet.

De jongeren gaven aan het prettig te vinden een evaluatie gesprek aan het einde te hebben, waarin vooral naar het positieve gekeken wordt, kijken waar je vandaan komt en nu staat.

Tijdig laten weten wanneer iemand weg moet, om tijd te hebben om afscheid te kunnen nemen.

Het zou fijn zijn als de begeleiding helpt met het inpakken van spulletjes.

Niet zonder vervolgtraject/dagbesteding weg worden gestuurd.

We hebben ook gezamenlijk een doel geformuleerd:

Om tot een betere vervolgstap te kunnen komen en met genoeg motivatie je pad te kunnen vervolgen is het belangrijk niet te vergeten waar je vandaan komt. Het is fijn als anderen dit ook zien en over je groei vertellen vanuit hun eigen gevoel. Daarnaast is het een must dat je een bepaald doel hebt wanneer je vertrekt. Het afscheid moeten worden afgestemd op de keuze van de jongeren zelf, hiervoor is het belangrijk dat er zonder oordeel wordt geluisterd door iemand die je kunt vertrouwen en eerlijk tegen je is. Onze droom is dat er op tijd aandacht is voor het naderende afscheid en dat dit afscheid wordt aangepast aan de jongere. En niet dat de jongere zich moet aanpassen aan het gestelde afscheid.

Cees

Wat mij vooral bijgebleven is uit dialoog kwadrant vertrek fysiek is dat je van alles kan regelen op fysiek gebied en dat deze zaken vanwege het fysieke juist goed te plannen zijn. Maak dus een plan en geef de regie aan de jongere zelf. Misschien wil hij of zij juist geen heisa! Niks is verplicht.

Maar in onze groep zat een jongere en die vertelde dat ze ooit een afscheidscadeau kreeg met persoonlijke boodschappen van haar huisgenoten dat is haar bijgebleven. Lees: is ook gevoelscomponent. Dat is misschien ook wel een algehele noot bij de matrix. Dat fysiek en gevoel altijd doorwerken in elkaar.

Tot slot een aantal dingen dat is opgevallen tijdens het gesprek:

- 'Ik voel me meer thuis als ik een eigen sleutel heb.'
- 'Je kunt je eigen dingen bepalen om te doen overdag.'
- 'Je eigen regie kunnen nemen: spullen uitpakken en inpakken samen doen (met ouders).'
- Knuffels en kleren meenemen

Conclusie

Ook bij het vertrek bleek weer dat er veel overlap betaamt tussen fysiek en emotioneel afscheid. Wat vaak terugkwam in de feedback is dat het belangrijk is dat de jongere ruim van tevoren wordt voorbereid op het naderende afscheid. De jongeren gaven aan dat ze het fijn vinden om hierbij terug te kijken op het verblijf en stil te staan bij de groei die ze hebben doorgemaakt. Daarnaast gaven de jongeren aan dat er hierin geluisterd moet worden naar de ideeën van de jongere zelf. Iedereen verdient een afscheid dat bij hem of haar past.

Jongeren-Advies

Tijdens het Inspiratie Café zijn veel ideeën genoemd. Met al deze ideeën van de jongeren wordt er een advies teruggekoppeld aan de beleidsmedewerkers van de regio Hart van Brabant.

Uit de adviezen van de jongeren is gebleken dat er bij het thuisgevoel niet veel onderscheid gemaakt hoeft te worden tussen het thuisvoelen in gevoelsmatige en fysieke zin. De jongeren hebben aangegeven dat hier veel overlap in zit en dat deze twee vormen van thuisvoelen ook veel invloed op elkaar hebben.

Uit de gesprekken met de jongeren zijn verschillende punten naar voren gekomen. Allereerst bleek dat er bij thuisgevoel met name gedacht wordt aan het verblijf, maar dat aankomst en vertrek minstens zo belangrijk zijn voor de jongeren.

Daarnaast hebben de jongeren aangegeven dat ze het heel belangrijk vinden dat er goed naar hen geluisterd wordt en dat ze ook zelf beslissingen mogen maken. Dit geldt voor alle drie de momenten; aankomst, verblijf en vertrek. Bij deze momenten is het belangrijk dat er aan de jongeren wordt gevraagd wat ze willen, dat hiernaar geluisterd wordt en dat de jongeren hier vervolgens zelf invulling aan kunnen geven.

Het is voor de jongeren belangrijk dat er contact gemaakt wordt, en dat ze het gevoel krijgen dat ze gehoord, gezien en gewaardeerd worden.

Tot slot is uit de bijeenkomst gekomen dat jongeren het fijn vinden om goed te worden voorbereid op veranderingen in hun traject.

Meer informatie over Jongerennetwork-Samen met de jeugd?

Cees Thomassen (cees.thomassen@tilburg.nl) of Eva Saeboe (eva.saeboe@tilburg.nl)

Bijlage

Bijlage 1: De thuismatrix

AANKOMST GEVOELSMATIG

Post-it	Aantal stickers
Open houding, jezelf zijn, mogen zijn en kunnen	10
Veiligheid	5
Met de honden spelen	2
Je sterker voelen doordat je je verbonden voelt (met ouders, familie en vrienden)	2
Weten wie de mensen in huis zijn	2
Veiligheid	1
Gezien worden	1
Orde	1
Warmte	1
Huisdieren	1
Veiligheid	1
Deur staat altijd open (alles kunnen vertellen)	0

VERBLIJF GEVOELSMATIG

Post-it	Aantal stickers
Jezelf zijn	7
Eigen plekje kunnen maken	4
Liefde	4
Dieren	3
Warmte	3
Mijn gezin	3
Geaccepteerd worden zoals je bent	2
Het gevoel hebben dat ik mezelf kan zijn zonder op mijn hoede te zijn	2
Rust	2
Vertrouwen	2
Interesse	1
Gezelligheid	1
Een plek waar je het gevoel hebt dat je jezelf kan zijn	1
Openheid naar elkaar en open voor jouw mening	1
Dierbaren, familie □ gezin	1
Een plek waar je het gevoel hebt dat je jezelf kan zijn	1
Mensen kennen waar je gaat wonen	1
Dierbaren om je heen	1
De deur staat altijd open (alles kunnen vertellen)	0
Rommelen en opruimen	0
Vrienden en familie	0
Rust	0
Zingen met mijn moeder	0
Vertrouwd	0
Vrijheid om te zijn wie je wil zijn	0
Spellen samen	0

Oprechte interesse	0
Geaccepteerd worden zoals je bent	0
Spelen met mijn kindjes	0
Veiligheid	0
Warmte	0
Eigen	0
Vrijheid om te zijn wie je wil zijn	0
Gezellig	0
Warmte	0

VERTREK GEVOELSMATIG

Post-it	Aantal stickers
Verdriet	2
Don't getting judged	2
Hou doe en een knuffel	1
Vertrouwd	1
Warm, fijn en open afscheid	0
Een 'vertrek'-plan	0
Familie	0

AANKOMST FYSIEK

Post-it	Aantal stickers
Een warme hand, glimlach	4
Gastvrijheid, de deur staat voor iedereen open	4
Vrijheid	3
Huisdieren	2
Muziek en dansen	2
Rondleiding door de nieuwe stad	1
Vrijheid	1
Muziek	1
Omgeving	0
Aangekeken worden	0
Thee	0

VERBLIJF FYSIEK

Post-it	Aantal stickers
Knuffelen	4
Plekje van jezelf	4
Alleen kunnen zijn	4
PS4	3
Waardigheid/respect	3
Niet alleen	2
Samen zijn/eten	2
Inrichting	2
Een kamer vol ajax	2
Omringd zijn door dierbaren in een positieve sfeer	2
Rust	2
Lekker eten	2

Op de bank met een dekentje	2
Bed	1
Op de bank met een denkentje, een kopje thee en mn katjes	1
Liefde	1
Handje	1
Eten	1
Mensen kennen waar je gaat wonen	1
Kunnen bepalen wie er op mijn kamer komt (of uitnodigen)	0
100% mezelf	0
Familie	0
Fijne kleuren	0
Fijn, gezelligheid	0
Lekker eten	0
Zelf thuis creëren	0
Rust	0
Vrienden en familie	0
Rommelen en opruimen	0

VERTREK FYSIEK

Post-it	Aantal stickers
Afscheidscadeau van fijne mensen	9

Aantal post-its

Fysiek aankomst:	11
Fysiek verblijf:	29
Fysiek vertrek:	1
Gevoelsmatig aankomst:	12
Gevoelsmatig verblijf:	35
Gevoelsmatig vertrek:	7
Totaal:	95

Opvallendheden volgens Ramatu

- Er zijn veel post-its over verblijf, veel minder over aankomst en vertrek. □ meer dan 50 % (64 van de 95 post-its) gaat over verblijf.
- Er is maar 1 post-it over fysiek vertrek, maar die heeft wel veel stickers.
- Bij de post-its over gevoelsmatigheid komen veel termen overeen.
- Er worden veel interesses genoemd, zoals muziek, dansen, zingen, PlayStation, eten, Ajax en spelen met honden.
- Familie komt heel vaak terug.
- De post-it's bevatten veel emotie zoals 'liefde', 'knuffelen' en 'respect'.
- Jezelf kunnen zijn, geaccepteerd zijn zoals je bent komen ook vaak terug.
- De vrijheid hebben om een eigen plek te hebben/ creëren wordt ook vaak benoemd ook onder andere namen zoals bijv. een kamer vol Ajax.
- De veiligheid van de jongeren is ook een belangrijk punt.

Bijlage 2: De warmtemeter

2.1 Rangorde van alle post-its

Post-it	Aantal stickers
Open houding, jezelf zijn, mogen zijn en kunnen	10
Afscheidscadeau van fijne mensen	9
Jezelf zijn	7
Veiligheid	5
Een warme hand, glimlach	4
Gastvrijheid, de deur staat voor iedereen open	4
Knuffelen	4
Plekje van jezelf	4
Alleen kunnen zijn	4
Eigen plekje kunnen maken	4
Liefde	4
Vrijheid	3
PS4	3
Waardigheid/respect	3
Dieren	3
Warmte	3
Mijn gezin	3
Huisdieren	2
Muziek en dansen	2
Niet alleen	2
Samen zijn/eten	2
Inrichting	2
Een kamer vol ajax	2
Omringd zijn door dierbaren in een positieve sfeer	2
Rust	2
Lekker eten	2
Op de bank met een dekentje	2
Met de honden spelen	2
Je sterker voelen doordat je je verbonden voelt (met ouders, familie en vrienden)	2
Weten wie de mensen in huis zijn	2
Geaccepteerd worden zoals je bent	2
Het gevoel hebben dat ik mezelf kan zijn zonder op mijn hoede te zijn	2
Rust	2
Vertrouwen	2
Verdriet	2
Don't getting judged	2
Rondleiding door de nieuwe stad	1
Vrijheid	1
Muziek	1
Bed	1
Op de bank met een denkentje, een kopje thee en mn katjes	1
Liefde	1
Handje	1
Eten	1

Mensen kennen waar je gaat wonen	1
Veiligheid	1
Gezien worden	1
Orde	1
Warmte	1
Huisdieren	1
Veiligheid	1
Interesse	1
Gezelligheid	1
Een plek waar je het gevoel hebt dat je jezelf kan zijn	1
Openheid naar elkaar en open voor jouw mening	1
Dierbaren, familie □ gezin	1
Een plek waar je het gevoel hebt dat je jezelf kan zijn	1
Mensen kennen waar je gaat wonen	1
Dierbaren om je heen	1
Hou doe en een knuffel	1
Vertrouwd	1
Omgeving	0
Aangekeken worden	0
Thee	0
Kunnen bepalen wie er op mijn kamer komt (of uitnodigen)	0
100% mezelf	0
Familie	0
Fijne kleuren	0
Fijn, gezelligheid	0
Lekker eten	0
Zelf thuis creëren	0
Rust	0
Vrienden en familie	0
Rommelen en opruimen	0
Deur staat altijd open (alles kunnen vertellen)	0
De deur staat altijd open (alles kunnen vertellen)	0
Rommelen en opruimen	0
Vrienden en familie	0
Rust	0
Zingen met mijn moeder	0
Vertrouwd	0
Vrijheid om te zijn wie je wil zijn	0
Spellen samen	0
Oprechte interesse	0
Geaccepteerd worden zoals je bent	0
Spelen met mijn kindjes	0
Veiligheid	0
Warmte	0
Eigen	0
Vrijheid om te zijn wie je wil zijn	0
Gezellig	0
Warmte	0
Warm, fijn en open afscheid	0
Een 'vertrek'-plan	0

Familie	0
---------	---

2.2 Rangorde van alle post-its (dubbele zijn samengevoegd)

Post-it	Aantal stickers
Jezelf (mogen) zijn	26
Plekje van jezelf	12
Verbinding (met ouders, familie en vrienden)	9
Gastvrijheid (een warme begroeting ahv hand of glimlach)	9
Afscheidscadeau van fijne mensen	9
Dieren	8
Veiligheid	7
Liefde	5
Rust	4
Knuffelen	4
Samen zijn/eten	4
Weten wie de mensen in huis zijn	4
Warmte	4
Vrijheid	4
Lekker eten	3
Gameconsole (bijvoorbeeld PS4)	3
Vertrouwen	3
Waardigheid/respect	3
Muziek en dansen	2
Inrichting (bijvoorbeeld kleuren in een kamer)	2
Een kamer vol ajax	2
Op de bank met een dekentje met een kopje thee	3
Verdriet	2
Rondleiding door de nieuwe stad	1
Muziek	1
Bed	1
Mensen kennen waar je gaat wonen	1
Orde	1
Interesse	1
Gezelligheid	1
Houdoe en een knuffel	1
Omgeving	0
Aangekeken worden	0
Kunnen bepalen wie er op mijn kamer komt (of uitnodigen)	0
Zingen met mijn moeder	0
Spellen samen	0
Een 'vertrek'-plan	0

Opvallendheden volgens Ramatu

- Jezelf mogen zijn, geaccepteerd worden en een afscheidscadeau springt boven alle andere post-its uit. In totaal zijn er 28 post-its van de 95.
- Veiligheid wordt hierna genoemd.
- Voornamelijk op fysiek gebied zijn er veel dingen waarop de jongeren aangeven dat zij dat fijn zouden vinden zoals een warme hand, eigen plekje die je zelf mag inrichten en dieren.
- De WAARDEN de vaak terug komen zijn: liefde, waardigheid/respect, vertrouwen en vrijheid.

Bijlage 2: In dialoog over thuis

AANKOMST GEVOELSMATIG

MIJN DROOM	AAN
Een plek voor iedereen waar je gehoord, gezien, gerespecteerd en gewaardeerd wordt. thuishkomen, dat je gezien en gehoord wordt. Tijd nemen om iemand te leren kennen. Hulpverlener moet in staat zijn om het beste in de jongere te zien.	Alle hulp/zorg verleners, gemeentes en zorgkantoren.
Fijne plek, dichtbij werk zodat je naar werk kunt fietsen. Fijne plek om te wonen. Plek waar je jezelf mag zijn, en dat je mensen en spullen dichtbij je mag hebben.	Directie team Amarant.
Ik ben opgegroeid in een liefdevol gezin. Mijn droom is om te zorgen dat ieder kind zo'n fijne opvoeding zou kunnen hebben. Vooral binnen de jeugdzorg en op groepen hoop ik dat er liefdevoller met elkaar wordt omgegaan. Dat er meer menselijker met elkaar wordt omgegaan.	Gemeente Tilburg

VERBLIJF GEVOELSMATIG

MIJN DROOM	AAN
Dierbaren, mijn hond, inlevingsvermogen, ruimte geven, omgeving waar je jezelf kan zijn, waar je geaccepteerd wordt, open thuis plek.	
Mijn vrienden	
Inrichting – groep/ huis, inspraak, vrienden, openheid, huisdieren, kennis/culturen, mensen. Veilige plek (keuken groot), mensen samenkomen, inspraak. Gesprekken.	

VERTREK GEVOELSMATIG

MIJN DROOM	AAN
Dat er wordt geluisterd wat ik wil als ik afscheid neem	
Mijn droom is dat het afscheid wordt aangepast aan de jongere, wat hij wilt. En niet dat de jongere zich moet aanpassen aan het vaste afscheid protocol! Bijv. – wil je een knuffel of juist niet, - we gaan samen naar de winkel en dan mag jij iets uitkiezen wat jij fijn vindt.	Alle professionals, beleidsmakers enz. aan alle <u>mensen</u>
Mijn droom is om het vertrek gevoelsmatig fijner te maken, meer knuffels bij het afscheid.	
Dat iedereen met een fijn gevoel afscheid genomen kan worden zodat je ergens anders weer met een fijn en gemogen gevoel kan beginnen. Met super veel knuffels erbij!	
Feedback krijgen over dat geen wat je hebt bereikt in (kliniek of instelling) en afscheid uitgebreid kunnen nemen van degene waar jij waarde en of vertrouwen bij had.	

VERBLIJF FYSIEK

MIJN DROOM	AAN
Dat kinderen mee worden genomen in het proces uit huis geplaatst worden van begin tot fysieke dingen voor de kamer.	Jeugdzorg
Mijn droom... is voor een deel waarheid. Mijn thuis was veilig en vol warmte. Door dit inspiratiecafé ben ik dit al veel meer gaan waarderen, omdat dit blijkbaar niet vanzelfsprekend is. Dat ik mijn eigen meubels en kleur op de muur mocht uitkiezen, maar ook een cavia had die ik <u>zelf</u> moest verzorgen. Er was vertrouwen en zekerheid en ik zou willen dat alle mensen vanavond dit ook ooit hebben gevoeld of gaan voelen. Dit moet voor iedereen de standaard zijn.	Papa & mama
Een huiselijke sfeer voor alle jongere groepen/clinieken	De mensen die hierover gaan qua budget. PS. In samenspraak met de jongeren
Maak van een plek een thuis door wanneer een kind/jongere binnen komt een warm welkom te geven, te vragen waar ze van houden en hier op te anticiperen door de nieuwe slaapkamer vol te hangen met alles waar het kind van houdt en laat ze zelf iets uitkiezen om mee te nemen naar elke plek. 'een kleine investering in A4'tjes een thuis voor elk kind'.	Alle jeugdzorginstellingen, gezinshuizen, hulpverlening in het algemeen.
Huiselijke sfeer door middel van minder hufferproof producten. Dit geldt voor KTC's, fasehuizen, crisisopvang... Geen TL buizen, maar bijvoorbeeld 2° hands gezellig licht. Een plek in huis om gezellig te zitten (geen gammele stoeltjes en hufferproof tafel maar een leuke bank bijv). Muurdecoratie met het hele huis overleggen 'Wat willen jullie veranderd zien aan de binnenkant van dit huis?' COMMUNICATIE!!!	Sterk Huis

VERTREK FYSIEK

MIJN DROOM	AAN
Dat je altijd zo gelukkig blijft als je nu bent (niet altijd natuurlijk maar de snapt wat ik bedoel)	Mezelf
Mijn droom is voor jou een heel gelukkig even hebben te gemoed gaan. Bijvoorbeeld huis + Niek + vriendin/vriend + kindje + hondje. Niek veel plezier en maak er iets moois van	Niek
Dat ieder kind zo snel mogelijk in een thuis mag wonen waar hij of zij onvoorwaardelijke liefde mag ontvangen.	Ieder kind
Elk vertrek is een feestje: (er is een plek.. we hadden contact.. cadeaus van dierbaren) <ul style="list-style-type: none"> - Omdat vertrekken niet per se een negatief ding is. - We maken een pot waar iedereen naar draagkracht wat in doet om vertrekfeestjes van te betalen - Iedereen hebben we nodig omdat elk feestje uniek mag zijn - In een groepsbijeenkomst de goede en slechte momenten samen herhalen en samen lachen. - Nu beginnen op maat iets maken – zelf regie kunnen nemen. 	